

Mit csinált felséged 3-tól 5-ig?

Orbán tudta, de nem tette

Tudhatta, hogy milyen állapotban éri el a járvány a hazai egészségügyet: orvosok, egészségügyi kiszolgáló személyzet hiányában és leromlott eszközállománnyal. Tudhatta, hogy ennek az egészségügynek nagy kihívás lesz a vírus elleni küzdelem, hogy azt nagy összegekkel kell meg támogatni.

Tudhatta, hogy az egészségvédelem gazdaságvédelem is. Tudhatta, hogy a magyar gazdaság maga extra nyitottságával a legveszélyeztetettebbek közt van a világjárvány kiváltotta világgazdasági védekezés következményeit illetően. Tudhatta, hogy az utóbbi években erősen beépültünk abba a globalizált világba, amelynek szövegét a járvány felszaggatja. Tudhatta, hogy ez nemcsak az áru- és tőkekapcsolatokat, de a szolgáltatási szektort is érinti. Tudhatta, ha mástól nem, Ráhel lányától, hogy a turizmus a kapcsolódó területekkel együtt több mint a 10 százalékát adja a bruttó hazai terméknek. Tudhatta, hogy az uniós forrásokat a 2014-2020-as ciklus vége előtt már túlszívta, hogy több ingyen pénz Brüsszeltől nem tud jönni, vagyis az extra növekedési cró is elgyengül.

Mindenk tudatában mégsem ezen követelményeknek és feltételeknek megfelelően vezette az országot. Nem az országot, az országlakókat védte, hanem a költségvetési forrásokat a járványtól. Azokat a költségvetési forrásokat, amelyekkel úgy bánik, mintha a sajátja volnának, meg akarta menteni a koronavírusól. Nem vett időben, a válság kitörése előtti kegyelmi időben védelemisszerűleteket, maszkokat, tesztek, fertőtlenítőszereket, lélegeztetőgépeket. Helette törzsfőnök asszonya azt bírta állítani, hogy arcmaszkot egészséges embernek nem kell hordania. De honnan tudja a polgár, hogy egészséges-e, amikor ez a dög vírus a tünetmenteseken keresztül is fertőz? Ja, ha lett volna teszt, és tesztelt volna, akkor tudhatta volna. De a tesztelésről is le tettek beszé-

Orbán Viktor tudhatta, mit jelent a járvány, mert az tavaly decemberben és januárban már tombolt Délkelet-Ázsiában. Tudhatta, hogy a feltartóztatásához milyen védekezési eszközökre van szükség: maszkokra, tesztekre, fertőtlenítőszerekre, védőruházatra, immunerősítő gyógyszerekre. Tudhatta, hogy a gyógykezeléshez oxigénpalcok és lélegeztetőgépek kellene, és kórházi ágykapacitások – megfelelő személyzettel. Tudhatta, hogy a járvány januárban átjutott Európába is, és tudhatta, hogy előbb-utóbb minket is el fog érni. Tudhatta, hogy a vírus egyik országból a másikba behurcolással kerül át, tudhatta, hogy ennek esélyét miként lehet mérsékelni: szűrővel, szűrővel valamennyi külföldről belépő esetében.

ve és haza lettek küldve még a betegségnyásak is – a hozzájuk tartozókkal együtt. Nem tesztelték a határokon se. Már rég kiött Európa-szerte is a járvány, amikor nálunk a határok simán átjárhatóak voltak, még lázat sem mértek. Hetente többször szálltak Ferihegyen a kínai és a dél-koreai gépek – mint-ha mi sem történt volna.

A tesztelés tekintetében még ma is hihetetlenül gyenge arányt mutatunk a lakosság lélekszámaához képest. Ausztriában például a miénknél több mint négyszerese ez a mutató. A kontaktok mincsek szűrve, a betegeket szűrő nélkül küldik haza az ágyakat felszabadítandó, az orvosokat, apókokat nem szűrik teljes körűen, a gyógyszeresze-

ket egyáltalán nem. Nem véletlen, hogy az egészségügyben dolgozók egy része is megfertőződött – megfelelő védőfelszerelés hiányában. Ja, hogy a jó teszt drága, igen, de egyrészt az emberi egészség még drágább, másrészt most már persze mindennek iszonytan felment az ára, különösen az USA keresletének berobbanásával.

Orbán tudta, hogy Kinában kórházakat kellett építeni, tudta, hogy milyen áldatlan állapotok hatalmasodtak el Oroszországban a felkészületlenség miatt. Tudta, hogy milyen figyelmeztetést tett le az asztalra március elején az Orvosi Kamara, de azt politikai akciónak minősítve lesöpötte. Januárban még a kórházak tavalyi adósságának kifizetése fölött alkudoztak, mert nem akarták elismerni azt a követelést, amit egyébként az intézmények azért halmoztak fel (és halmoznak fel évről évre), mert az államháztartástól nem kapták meg a normál működésük fenntartásához szükséges forrásokat. Vagyis a beszállítóknak való tartozás az állam szűkmarkúságának hibájából keletkezik – a betegek gyógyítása érdekében (pedig, tegyük hozzá, a betegellátásból a kezeltek hozzátartozói is kivészik a részüket). Igaz, február közepén a Póvárosi Önkormányzat kapott 2 milliárd forintot és 19 kerület is 8,4 milliárdot arra, hogy fessék ki az egészségügyi intézményeket. Patyomkin mai magyar utódja, Orbán rendelte el, ezzel véve megoldhatónak az egészségügyben felhalmozódott gondokat...

Mire mentek a pénzek?

Amézve ez év februárjától a *Magyar Közlöny*ekben megjelent kormányzati döntéseket, március 11-ig, a vészhelyzet fennállásának kihirdetéséig, nyomát nem találja a világjárványra való felkészülésnek. Ehelyett folytatódott a költségvetésen belüli átcsoportosítások, a Maradványelszámolás alappól, a Rendkívüli kormányzati intézkedések alappól és a Beruházási tartalékalappól, ami simán a tartalékok felélést jelezte – más tételék átcsoportosításain túlmenően. Mire is? Miniszteriumok igazgatásai kaptak milliárdokat, a határon túliakról gondoskodó Bethlen Gábor Alapot is rendesen töltögettek emellett, hogy mintegy 3,3 milliárd forintot osztogattak szét a világ magyarjainak a Nemzeti Összetartás Évének címe alatt. Ugyanennek hivatkozva juttattak 7 milliárdot a NER-hez közelálló intézményeknek (Irodalmi Múzeum, Közép- és Kelet-európai Történelmi és Társadalmi Kutatások Közalapítvány, Trianon Múzeum Alapítvány, Veritas Történelmi Kutató Intézet, Nemzeti Színház stb.), amelyekről vélhetően elvárható a megfelelő felkészülés Trianon századi évfordulójára. Olyan sportrendezvények kaptak szintén milliárdokat, amelyek azután rendre mind elmaradtak, mint például a labdarúgó Eb (3,8 Md forint). A február 18-i közlöny szerint csak sportberuházásokra 14,4 milliárd forintot csoportosították át. A Puskás Aréna ez év fenntartására is ekkor engedélyeztek 1,9 milliárd forintot a következő indoklással: „A Kormány egyetért azzal, hogy a Puskás Arénának mint a nemzet stadionjának üzemeltetése és működtetése zavartalanul magas szinten történjen” (1049/2020. II.18. Kormányhatározat). Néhány héttel később az Arénát be kellett zárni, úgyhogy az elmaradt rendezvényekkel együtt itt is van megtakarítás. Vajon mi lesz ezekkel a pénzekkel? Biztos, hogy nem tudjuk majd nyomom követni, noha a mi pénzünkön lenne szó.

Olyan döntések születtek, mintha az élet normálisan folyt volna, és semmi veszély nem leselkedett volna rá. Mintha láthatóan a kormánynak nem lett volna más gondja, mint hogy melyik híberésének mire mennyit adjon. Így például eldöntötték, hogy a bécsi magyar nagykövetséget majd fel kell újítani, és ennek idei előkészítésére fél-milliárdot utaltak ki. Vagy az unióban belüli és a harmadik országokban folyó bojkottmozgató támogatására 2 millió euró folyósították, aztán 2023-ig ugyanerre, ugyanezenben a körben 12 millió euróra szóló ígérvényt tettek. A

Terrorelhárítási Központ művelti komplexumának megvalósítására ebben az évben 3,5 milliárd forintot szántak, jövőre pedig további 2 milliárdot.

De a vészhelyzet kihirdetése után is születtek erősen megkérdőjelezhető döntések, amelyeket nyugodtan el lehetett volna halasztani tekintettel a rendkívüli állapotokra. Ilyennek gondolom az Eifel Művelődési és Proba-centrum, Operaház beruházására kiutalt 4,6 milliárd forintot, a zalaegerszegi sport- és rekreációs központ, a sóstói szállodaépítésre (1,4 Md), az egyházi beruházásokra (6,7 Md) és a győri állattartó felújításra (0,9 Md) fordítottakat. De mindez eltörpül a tömeges bevándorlás elleni védekezésre engedélyezett további 38 milliárd forintéhoz képest.

Ha jól számoltam, két és fél hónap alatt sportcélokra 29,2 milliárdról, egyházi intézményekre 10,6 milliárdról, a határon túliakra 5,7 milliárdról döntöttek, és a nemzet lélekiéletének gondozására is jutott majdnem 10 milliárd forint. Mindezek ismeretében értékelhető, hogy ugyancsak idő alatt az egészségügyre megszavazott összegek 44 milliárd forintot tettek ki. De nem fedezhetünk meg a kormány szociális érzékenységéről sem, hiszen a nagyszaladok autovántásának támogatására 7 milliárd forintot keretelt nyitottak.

Orbán prioritásai

Orbán tudta, mit kellett volna csinálni a járvány feltartóztatása érdekében, de nem tette, mert nem ez a prioritás volt a fejében. Továbbra is politikai-hatalmi szempontból volt képes gondolkodni: védeni és erősíteni a klientúra pozícióit, revansot venni az önkormányzati választásokon elvesztett pozícióikért, megválni az ellenfeleket (költségvetési párt-támogatások megfélézése), előkapni a régi módszereket (különadók) a régióba gyöccben lévő kereskedőcégek (és bankok), s nem utolsósorban a 2022-es választások megnyerésére fókuszálni. A koronavírus bezavarta a terveit, azt gyorsan és olcsón meg akarta úszni. Olcsón, mert fogytán a költségvetési pénz, és nem akar sem idegenek rablancára felhívva eladósodni, sem pedig a választások előtti években esetleg kikényszerülő megszorításokat alkalmazni. Ezért olyan megkésztet, vészszerűleg, elégtelenek a gazdaságvédelmi akció keretében meghirdetett intézkedések, ezért kímélik a költségvetést, és a likviditási teremtés nagyobb részét (pénzellátást) ezért terheltek ki a bankokra. Ez utóbbi viszont bezárt üzleteknél, üzemeknél nem működik. Mint ahogy a munkaalapú társadalom ideológiája sem, amire hivatkozva elutasítja a munka nélkül maradtak bármiféle megsegítését. Egy magát kereszténynek valló ember a magát hívőnek tartó kormányával együtt!

Aki ma nem dolgozik, az nem lustaság miatt nem jár be munkahelyére, hanem mert megszűnt a munkahelye. Elfogadhatatlan és megalázó ezeket az embereket naplopónak minősíteni, mint teszi ezt Orbán a munkaalapú társadalomépítésről való lamentálása mögé bújva. Nem igaz, hogy nem tudja, a magyar lakosság egyharmadának semmiféle tartaléka nincs, a másik egyharmadnak pedig csak rövid távra szólóan van. Nem igaz, hogy nem tudja, hogy a pénzadomány befektetés az embertökébe, amely keresletet teremt. Nem igaz, hogy nem tudja, hogy a gazdasági válságból való kiábrósítás akkor kezdődik el, amikor a fogyasztás elkezd emelkedni.

*

Ámbár... az is lehet, hogy az eddig felsoroltak közül már semmivel sincsen tisztában. Tízévesi, egyre kortatlanabb hatalmi állapot borzalmas erővel kezdeti ki még a legerősebb személyiség alapszerkezetét is. Háttér még az olyan, aki mindig is az aktuális hatalmi kihívásnak szeret megfelelni. Ma már csak úgy tesz, mintha tudná mindezt, de már régen elvesztette egykoron legendás szimulátort, s csak látványosnak szánt helyszíni szemlékkel próbálja meg őt a körülötte lebzselő siserahad pótolni a tényleges társadalomismeretét. Nézi az ember a kényszeredett, udvarhű tévek mindennapos líhegéseit, és az idősebb generáció tagjainak (mint e sorok írójának is) felremlék a joggal elfeledett múlt ködéből a Keches Vezér, Kim Ir Szen alakja, aki helyszíni útmutatókkal próbálta országgyűlés-bajos dolgait megoldani. Még is lett az eredménye.

Budapest, 2020. április 19.

Simon Zoltán munkája